

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 320-01/13-16/
Ljubljana, 10. 12. 2013

EPA 1610-VI

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10) sprejela naslednje

M N E N J E

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o rudarstvu (ZRud-1C) – nujni postopek

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 18. seji 9. decembra 2013 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o rudarstvu, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Komisija **podpira** predlog zakona.

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami zakona se omogoča podaljšanje rudarskih pravic tudi po 31. 12. 2013 tistim koncesionarjem, ki so imeli rudarsko pravico na dan 1.1.2011, vendar jim zadnja novela zakona (ZRud-1B) preprečuje podaljšanje rudarskih pravic. Ker do 31.12.2013 taki koncesionarji na pridobivalnem prostoru ne bodo odpravili posledic izkoriščanja, tega pa brez rudarske pravice po tem datumu tudi ni mogoče storiti, bi brez sprejetja predlagane novele zakona takšna območja ostala nesanišana, koncesionarji pa bi morali končati s svojo dejavnostjo. Predlagana novela zakona popravlja tudi pomanjkljivosti veljavnega zakona, ki ni uredil prenosa nekaterih že pridobljenih pravic po starem zakonu, zaradi česar nekaterih postopkov ni mogoče izvesti, ter vsebuje tudi manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona v smislu poprave napak v besedilu ter odpravlja neskladnosti znotraj zakona ter z drugimi predpisi. Z zakonom se tudi delno prenaša t.i. Offshore direktiva.

Predlog zakona je bil s podobnimi razlogi predložen že spomladi (EPA 1046-VI) in Komisija za lokalno in regionalni razvoj ga je, kljub pomislekom, podprla, ker je ocenila, da je treba urediti vprašanje koncesionarjev, ki se jim konec leta izteče koncesijska pogodba in brez sprememb zakona rudarske pravice ne morejo podaljšati. Državni zbor je na predlog resornega ministrstva, zaradi številnih pripomb strokovne javnosti in tudi Zakonodajno pravne službe Državnega zbora, sprejel sklep, da predlog zakona (EPA 1046-VI) ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obravnavana novela zakona po besedah predlagatelja vključuje pripombe Zakonodajne – pravne službe Državnega zbora, dodatno pa se v novem 150. c členu ureja, da se v primeru Rudnika živega srebra Idrija d.o.o. – v likvidaciji zaradi nasprotujočih se interesov (obvezna sanacija okolja in hkratna likvidacija družbe) omogoči prenos pravic in vzdrževanja, monitoringa in dokončne sanacije okolja na novoustanovljeni Javni zavod Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija, medtem ko v primeru Rudnika Žirovski vrh, Javnega podjetja za zapiranje rudnika urana d.o.o., ki bi moral kot nosilec rudarske pravice vložiti vlogo za izdajo odločbe za ukinitvev pravic in obveznosti iz dovoljenja za izkoriščanje, pa tega, kljub zaključenim postopkom in ustrezno izvedeni sanaciji, ne stori, novela zakona določa, da to lahko stori pristojno ministrstvo po uradni dolžnosti. Prav tako so v tej noveli upoštevane pripombe Ministrstva za notranje zadeve glede zagotavljanja pravnega varstva.

Komisija ugotavlja, da Inšpekcija za energetiko in rudarstvo opozarja, da bo lahko po sprejemu zakona nastal problem v primeru podaljšanja rudarske pravice vsem tistim koncesionarjem, ki jim rudarska pravica poteče 31. 12. 2013. V skladu z 62. členom novele zakona bodo morali ti koncesionarji oddati vloge, na podlagi katere jim bo ministrstvo podaljšalo rudarsko pravico v ugotovitvenem postopku, to pa pomeni, da bodo od 1.1.2014 do izdane odločbe brez rudarske pravice. Zaradi preprečitve gospodarske škode rudarska inšpekcija ocenjuje, da bi bilo smiselno do izdanih odločb določiti moratorij oziroma prehodno obdobje, v katerem bo lahko koncesionar dokazal, da je oddal vlogo za podaljšanje rudarske pravice, saj mora rudarska inšpekcija v skladu z zakonom trajno prepovedati izvajanje rudarskih del, če se izvajajo dela brez rudarske pravice oziroma koncesije. S trajno prepovedjo izvajanja rudarskih del bi se ogrozila odprava posledic izkoriščanja na pridobivalnih prostorih, prav tako bi bila ogrožena delovna mesta.

Ker 31. 12. 2013 nekaterim koncesionarjem s prenehanjem koncesijskega razmerja rudarska pravica ugasne, je po mnenju predlagatelja zakona določitev moratorija do podaljšanja rudarske pravice neustrezna rešitev. Koncesionarje je ministrstvo že seznanilo, da bo do konca tega leta verjetno sprejet zakon, ki jim bo omogočil podaljšanje rudarske pravice in naj zato pripravijo vso dokumentacijo za potrebe popolne vloge za podaljšanje rudarske pravice. Predlagatelj ocenjuje, da bo takih primerov največ petnajst. Edini problem bi lahko imeli koncesionarji, če še nimajo z zakonom predpisanega potrjenega elaborata o virih in zalogah, saj ga v tako kratkem času ne bi uspeli pridobiti. Predlagatelj zakona v tem primeru kot edino možnost vidi v morebitnem amandmaju k noveli zakona, ki bi takim koncesionarjem omogočil, da lahko predložijo potrjeni elaborat o zalogah in virih v roku npr. 6 mesecev, drugače jim rudarska pravica ugasne. Glede na to, da so vsi koncesionarji seznanjeni, da jim zakon nalaga potrjevanje elaborata o zalogah in virih, komisija meni, da ni nobene potrebe po predpisovanju dodatnih »olajševalnih« okoliščin. Pristojno ministrstvo predvideva do 31. 12. 2013 izdati odločbe o podaljšanju rudarske pravice, medtem ko bi v primeru, da teh odločb ne bi uspeli izdati do tega datuma, potrebovali tako pravno podlago, ki bi jim omogočila, da lahko koncesionarju, ki mu je po zakonu ugasnila rudarska pravica, le –to podaljšajo v primeru pravočasno oddane vloge.

Če koncesionarju ugasne rudarska pravica in ni odpravil posledic rudarjenja, zakon predvideva, da se za ta namen porabijo rezervirana sredstva, ki jih je zagotovil koncesionar z vplačevanjem v Eko sklad ali z bančno garancijo, pri čemer se v letu

2014 predvideva izdaja prvih odločb za zagotavljanje rezerviranih sredstev za sanacijo v okviru plačil v Eko sklad. Predlagatelj zakona poudarja, da imajo vsi koncesionarji, ki jim konec leta poteče rudarska pravica, v koncesijskih pogodbah določeno, da morajo do 31. 12. 2013 dokončati sanacijo pridobivalnega prostora. Po mnenju predlagatelja novele zakona bi morala rudarska inšpekcija ukrepati tako, da bi morali vsi ti koncesionarji imeti izvršeno sanacijo. V zvezi s predvidenim podaljšanjem rudarske pravice do najkasneje 31. 12. 2018 v 62. členu novele zakona je predstavnik predlagatelja zakona izrazil bojazen, da se lahko leta 2018 ponovno zgodi, da bo podana pobuda za spremembo zakona, ker koncesionarji tudi takrat ne bodo končali s sanacijo pridobivalnega prostora.

Ne glede na to, da so predlagane rešitve v zvezi z ureditvijo določenih vprašanj za nazaj vprašljive s pravnosistemskega in nomotehničnega vidika, saj bi morale biti urejene že v predhodnih novelah, komisija podpira predlagatelja v prizadevanjih, da se pretekle nedodelane zakonske rešitve sanirajo in odpravi nevzdržno pravno stanje. Na podlagi dodatnih obrazložitvev predlagatelja zakona in opozoril Inšpekcije za energetiko in rudarstvo komisija pričakuje, da bo Državni zbor zakon čim prej sprejel.

V 6. členu (novi 25. a člen), ki ureja dražbo, je predlagano, da se namesto osebne vročanja vabila za dražbo za izbor nosilca rudarske pravice za raziskovanje ta vabila pošljejo z osebno vročitvijo. Predlagatelj to spremembo utemeljuje na primeru, ko prijavitelj na javni razpis v času, od izteka javnega razpisa do pošiljanja vabil za dražbo, spremeni sedež ali naslov, ki ga je navedel v prijavi na javni razpis, pa tega ne sporoči ministrstvu, zaradi česar se vabilo na dražbo vrne na ministrstvo. V tem primeru bi ministrstvo, pristojno za rudarstvo, opravilo vročitev vabila z javnim naznanilom (oglasna deska in enotni državni portal e-uprava), in sicer se vročitev šteje za opravljeno osmi dan po objavi, ker bi drugače lahko zamudili rok za dražbo in bi posledično morale ministrstvo ponovno pošiljati vabila. Komisija ugotavlja, da je ta rešitev vključena v novelo zakona na predlog Ministrstva za notranje zadeve.

Komisija ugotavlja, da se v novem 25. a členu določa dveletna prepoved vložitve nove vloge za objavo javnega razpisa za izdajo dovoljenja za raziskovanje, če se upravičeni prijavitelj dražbe ne udeleži, zaradi zagotavljanja resnosti ponudbe. V primeru teh dražb namreč ni mogoče zahtevati plačila varščine, saj se lahko za višino nadomestila za raziskovanje mineralnih surovin določi izklicna cena ponudbe 0.

Na predlog Ministrstva za kmetijstvo in okolje 6. člen novele zakona dodatno določa, da Vlada predpiše pogoje za pridobitev dovoljenja za raziskovanje in rudarske pravice za izkoriščanje mineralnih surovin s hidravličnim lomljenjem kamnin in posebne pogoje in ukrepe za izvajanje hidravličnega lomljenja kamnin v vseh fazah projekta, pri čemer v prehodnih določbah 60. člena določeno, da Vlada izda ta predpis v štirih letih od uveljavitve zakona. V obrazložitvi so navedeni razlogi za relativno dolgo obdobje priprave podzakonskega akta, med drugim pomanjkljiva evropska zakonodaja in nejasnost glede ustrezne metode nadziranja in preprečevanja škodljivih posledic. Komisija ugotavlja, da je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje sprva predlagalo moratorij na raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin s hidravličnim lomljenjem kamnin do sprejema podzakonskega akta, vendar to ni bilo upoštevano, med drugim tudi zato, ker so bile v SV delu Slovenije izvedene že velike investicije. Komisija opozarja, da v Sloveniji sploh še nimamo določenih pogojev za

pridobitev dovoljenja za raziskovanje in rudarske pravice za izkoriščanje mineralnih surovin s hidravličnim lomljenjem kamnin in jih očitno še nekaj časa ne bomo imeli, medtem ko so se na območju Murske depresije v preteklosti že izvajale poskusne vrtime. V povezavi z opozorilom komisije, da v javnosti odmevajo negativni okoljski vidiki hidravličnega lomljenja kamnin za potrebe črpanja zemeljskega plina, je predstavnik predlagatelja zakona pojasnil, da se hidravlično frakturiranje običajno izvaja v skrilavcu, tudi vse študije so narejene za skrilavec, medtem ko se v Prekmurju izvaja frakturiranje v peščenjaku, ki ima geološko drugačno formacijo od skrilavca, kar pomeni, da so vplivi v primeru peščenjaka nepoznani, a so obremenitve manjše kot v primeru skrilavca, pri čemer se je treba zavedati, da imajo edino Američani licence za to delo in tudi potrebno znanje ter je zato težko soditi o ustreznosti metode in njenih vplivih. Na ministrstvu so dobili podatek, da naj bi se v Sloveniji izvajalo frakturiranje že od leta 1959, pri čemer predlagatelj novele zakona opozarja, da mora imeti vsak, ki izvaja hidravlično lomljenje kamnin, vodno soglasje, kar pomeni, da v primeru ugotovljenih negativnih vplivov na vodo ni možno dobiti vodnega soglasja. Če je res, da se pri nas izvaja ta metoda že od leta 1959, je na mestu vprašanje ustreznega nadzora s strani okoljske inšpekcije.

V zvezi z neustreznim izvajanjem nadzora rudarske inšpekcije nad izvajanjem sprotne sanacije v primeru podjetja, ki je imelo peskokop na najetem kmetijskem zemljišču in je več let pridobivalo kameno rudo, danes pa je v stečajju, se po mnenju komisije postavlja vprašanje, kdo prevzame stroške sanacije v tem primeru. Komisija je bila seznanjena, da rudarski inšpektor nima pravne podlage za izdajo odločbe o izvajanju sprotne sanacije, ki je predpisana le v koncesiji, poleg tega včasih sprotne sanacije ni možno izvajati, saj je, predvsem v kamnolomih, odvisna od odvzema materiala. V zvezi s predlogom, da bi se oblikovale rezervacije za sanacijo v obliki vavčerskega sistema v Eko sklad, s čimer bi bilo jasno določeno, kdo in za kaj plačuje, je bila komisija seznanjena z načinom oblikovanja rezerviranih sredstev v Eko sklad, ki se vplačujejo po posebni metodologiji za konkreten pridobivalni prostor na način, da bodo po koncu rudarjenja zagotovljena vsa potrebna sredstva za sanacijo pridobivalnega prostora. Komisija je bila seznanjena, da je ta sistem dober za koncesionarje, ki so šele začeli z rudarskimi deli, medtem ko je ta rešitev vprašljiva za starejše koncesionarje, ki bi morali danes bistveno več vplačevati v Eko sklad. Tako oblikovana rezervna sredstva za sanacijo dobi nosilec rudarske pravice povrnjena šele po izvedeni sanaciji, če sanacije ne izvede, se ta rezervirana sredstva namenijo tistemu, ki dejansko izvede sanacijo.

Komisija pogreša podatke o prihodkih koncesionarjev, ki jim do konca leta 2015 potečejo koncesijske pogodbe. Postavilo se je tudi vprašanje, katera inšpekcija je pristojna za preprečevanje sive ekonomije na tem področju in kako se zagotavlja nadzor nad koncesionarji z vidika delovnopravne zakonodaje.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Jernej Verbič.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Jernej Verbič, l.r.